

Kuopion ilmastopoliittinen ohjelma 2020 - 2030

Ympäristöjohtaja Tanja Ahonen Alueellinen ympäristönsuojelu

Taustaa

Kuopion kaupunki on laatinut liitteenä olevan ilmastopoliittisen ohjelman vuosille 2020 - 2030.

Kuopion kaupunki on sitoutunut tavoittelemaan hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä ja jätteettömyyttä sekä globaalisti kestäväää kulutuksen tasoa vuoteen 2050 mennessä yhdessä muiden resurssiviisauden edelläkävijäverkostoon FISU (Finnish Sustainable Communities) kuuluvien kuntien kanssa. Kaupunkistrategian Resurssiviisas Kuopio -tavoitetta toteutetaan resurssiviisausohjelman ja muiden teemakohtaisten ohjelmien avulla. Ilmastopoliittinen ohjelma on yksi näistä ohjelmista.

Aikaisempia Kuopion ilmastopoliittisia ohjelmia ovat olleet Kuopion ilmastostrategia 2003 ja Kuopion ilmastopoliittinen ohjelma vuosille 2009 - 2020. Kuopion kaupungin valtuustoryhmät ovat laatineet valtuustoaloitteen Kuopion kaupungin toimenpiteistä ilmastomuutoksen torjuntaan ja ilmastopoliittisen ohjelman päivittämiseen 22.10.2018.

Ohjelman valmistelu ja yhteistyö sidosryhmien kanssa

Ilmastopoliittisen ohjelman päivitystyötä on vetänyt Ramboll Finland Oy. Vuoden 2019 aikana aloitettiin Kuopion ilmastotavoitteiden päivitystyö tekemällä aluksi päästövähennys- ja hiilitaseselvitys. Varsinaisen ilmastohjelman luonnos valmistui tammikuussa 2020. Luonnos lähetettiin kommentoitavaksi laajalle sidosryhmäjoukolle ja vastauksia saatiin noin 30 eri taholta. Lisäksi ohjelman luonnosta käsiteltiin halukkaiden valtuustoryhmien kanssa helmikuun aikana.

Ohjelman työstämisen aikana järjestettiin kaksi sidosryhmätyöpajaa syksyllä 2019; syyskuussa järjestetyssä työpajassa työstettiin ohjelman visioita sekä skenaariota ja lokakuun työpajassa ohjelman toimenpiteitä. Työpajoissa oli mukana yhteensä noin 60 henkilöä eri sidosryhmistä, mm. kaupungin eri palvelualueilta ja tytäryhtiöistä sekä paikallisista energiayhtiöistä.

Kuntalaisilla on ollut mahdollisuus osallistua ohjelman ideointiin joko osallistumalla lokakuussa järjestettyyn asukastyöpajaan tai vastaamalla 17.9. - 8.10.2019 avoinna olleeseen asukaskyselyyn.

Ohjelman valmistelussa on otettu huomioon myös erilaiset skenaariotarkastelut ja voimassa olevat politiikan tavoitteet ja säännökset, kuten Euroopan komission pitkän aikavälin päästövähennystavoitteet, Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteet, kansallinen energia- ja ilmastostrategia ja ilmastolaki sekä Suomen hallituksen hallitusohjelman tavoitteet.

Ohjelman visio, tavoitteet ja toimenpiteet sekä seuranta

Kuopion ilmastopoliittisena visiona on saavuttaa ilmastoviisas Kuopio, joka on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Visio keskittyy ilmastopolitiikkaan ja toimiin, joita juuri Kuopiossa voidaan tehdä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Visio/tavoitteet koostuu kuudesta eri osa-alueesta:

- Energiantuotanto ja kulutus
- Viisas liikkuminen ja sitä tukeva kaupunkirakenne
- Kuopion alue ja kuopiolaiset
- Ympäristöystävällinen ruuantuotanto ja -kulutus
- Resurssiviisas kuluttaminen, sekä
- Metsä ja hiilinielut osana ilmastoviisasta Kuopiota.

Hiilineutraalissa kaupungissa tuotetaan ilmastomuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä vain sen verran, kuin niitä pystytään sitomaan.

Päästövähennystavoitteen määrittelyssä on huomioitu todelliset päästöt sekä hiilinielut, jolloin päästöttömyyden tavoitevuonna, 2030, nettopäästöjen tulisi olla nolla. Tavoitteen saavuttamisessa pyritään noudattamaan seuraavaa hillintätoimien hierarkiaa:

- 1) vähennetään päästöjä,
- 2) kasvatetaan hiilinieluja ja
- 3) tarvittaessa hyödynnetään päästökompensaatioita.

Kuopion kaupunkikonsernia koskevat päästövähennystavoitteet sektoreittain ovat seuraavat (luvut tonnia CO₂-ekv.):

- Energian tuotanto ja kulutus: - 39 600
- Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne: - 21 700
- Maatalous ja ruoka: - 3 200
- Kulutus ja materiaalikierrot: - 38 000
- Metsätalous ja hiilinielut: - 6 000

Yhteensä 108 500 t CO₂-ekv.

Ilmastopoliittisen ohjelman tavoitteiden lisäksi ohjelma sisältää suunnitelman ja toimenpiteet ilmastomuutokseen sopeutumisesta ja varautumisesta. Hyvin suunniteltujen sopeutumistoimien avulla ilmastomuutoksen kielteisiä vaikutuksia voidaan lieventää ja positiivisia vaikutuksia hyödynittää. Sopeutumis- ja varautumissuunnitelman avulla kaupunki pienentää ilmaston aiheuttamia riskejä, kustannuksia ja vaikutuksia. Suunnitelma otetaan osaksi maankäytön suunnittelua.

Ohjelman tavoitteiden toteutumisen seuranta tehdään osana Kuopion resurssiviisaustavoitteiden ja -ohjelman seurantaa. Ohjelman seurannasta vastaavat Kuopion resurssiviisausohjelman ohjausryhmä ja kaupunginhallitus. Lisäksi Kuopion CO₂-päästöjä seurataan säännöllisesti Benviroc Oy:n

vuosittain tekemän kasvihuonepäästö -laskelman tulosten avulla (tilaajana alueelliset ympäristönsuojelupalvelut).

Hyväksyttäväksi esitettävä ilmastopoliittinen ohjelma sekä sopeutumis- ja varautumissuunnitelma on kokousasian liitteenä. Liitteenä on myös ohjelman tiivistelmä.

Vaikutusten arviointi

Ohjelma on Kuopion kaupungin strategian mukainen ja tukee erityisesti Resurssiviisas Kuopio -tavoitetta. Uudistetut ilmastotavoitteet tukevat myös Kasvava Kuopio -tavoitetta, sillä ilmastotavoitteista viestimällä kaupunki vahvistaa elinvoimaa ja kiinnostavuutta. Uusi ilmastopoliittinen ohjelma tukee myös Hyvinvoiva ja Uudistuva Kuopio -tavoitteita tähdäten kestävään hyvinvointiin ja talouteen. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen on olennainen osa kestävä, hyvinvoivan ja elinvoimaisen kaupungin suunnittelua.

Ilmastopoliittinen ohjelma pyrkii vähentämään päästöjä paikallisesti, jolla on positiivisia vaikutuksia niin ihmisiin, ilmastoon kuin ympäristöönkin ilmanlaadun paranemisen myötä. Päästöjä vähentämällä Kuopion kaupunki on mukana globaalissa työssä ilmastonmuutoksen negatiivisten vaikutusten vähentämisessä. Sopeutumis- ja varautumissuunnitelmaa toteuttamalla vähennetään ilmastonmuutoksen negatiivisia vaikutuksia ja niiden aiheuttamia kustannuksia.

Esitys

Esitän, että kaupunkirakennelautakunta hyväksyy ilmastopoliittisen ohjelman ja esittää sitä kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Liitteet

- 53 2020/2020 Kuopion kaupungin ilmastopoliittinen ohjelma 2020 - 2030
- 54 2020/2020 Kuopion kaupungin ilmastopoliittinen ohjelma 2020-2030, tiivistelmä

Valmistelija

Mari Turunen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2870

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Lautakunta hyväksyy ympäristöjohtajan esityksen.

Päätös

Merkitään, että Maija Svärd poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

